

Izjaja, izvešni pod
Asiškoga št. 20, 1. nadstropje, pošilja
pisma se ne sprejema, ne vračajo.
Prof. F. Porle. — Lasta. — Tisk
znanja za mesec L. 7., 3 mesece L. 19.50, pol leta L. 35.00.
Za inozemstvo mesečno 5 lir več. — Telefon uredništva
11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v
širokosti ene kolone (72 mm.). — Oglasi trgovcev in obrtnikov po 40 cent.
osmrtica, zahvale, poslanice in vabila po L. 1.—, oglasi denarnih zavodov
po L. 2. — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L. 2. — Oglasi
naročna in reklamacije se pošiljajo izključno upravlj. Edinosti, v Trstu, ulica sv.
Frančiška Asiškega št. 20, 1. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Namen šolske reforme je raznarodovanje!

Te dni so se naša slovanska poslanca iz Julijske Krajine in njiju nemška tovariš iz Poadija predstavili gospodu naučnemu ministru Casati-ju, da mu predložijo pritožbe in potrebe narodnih manjšin na polju šolstva. Dobili so jasen in porazen odgovor. Ker pa je poslanec dr. Wilfan, povrnivši se iz Rima, moral odpraviti v Bern na konferenco medparlamentarne unije, nismo mogli dobiti od njega tozadavnega poročila. Posnemljemo ga iz ravnokar došlega nam »Landsmannu«.

Poslanci so naglašali željo, da bi zastopniki treh visokokulturnih plemen skupno stremeli za tem, da se najde pot sprave, ki bi mogla tudi toliko težko šolsko vprašanje dovesti do vsestranske zadovoljive rešitve. Naglašali so, da so uspehi prvega poskusa Gentilejeve šolske reforme v letošnjem letu, toliko v ljudski kolikor v srednji šoli — z zgolj vzgojnega in pedagoškega stališča — tako malo nadebudni, da bi morali biti tako stariši kakor učitelji in šolska oblastva zainteresirani na spopolnitvi te reforme.

Odgovor naučnega ministra pa je bil, da je sprejel od svojega prednika na polju šole dedščino, ki jo more po svojem lastnem najglobljem prepričanju le odobrati in zato tudi brniti! Vse drugače, nego ugotovitve poslancev, zvenijo — je rekel minister — poročila, ki so mu došla od skrbnikov (providitorjev) o uspehih v minulem šolskem letu. Ta poročila da so povsem zadovoljiva. Tudi izjave raznih oseb — med temi tudi takih, ki niso politično zainteresirane — da vsebujejo »maršikaj« ugodnega. V istem zmislu da poročila tudi ekselencija Salandra.

Te izjave ministra so poslancev osupale. V odgovor so naglašali, da — kolikor je njim znano — niso bili doslej še nikoli zaslišani ne stariši, ne učne osebe. Zato so prosili nujno, naj se zaslišijo tudi ti krogi, ker so v prvi vrsti zainteresirani in tudi najbolj poklicani, da izrazijo svoje mnenje o vzgoji in učnih uspehih svojih otrok. Poslanci so še enkrat predložili ministru vse razloge — že ponovno razložene ustmeno in pisмено —, radi katerih se mora pouk vsrčiti v materinem jeziku vsaj v prvih šolskih letih, ne da bi se pri tem zanemarjal drugi jezik. Naglašali so nadalje, da se jezikovne manjšine v Italiji ne oglašajo sedaj prvič s to zahtevo ter da se v drugih večjezičnih državah ta učna metoda že desetletja uporablja z najboljšimi uspehi!

Na to ugovoritev ni vedel ali ni hotel naučni minister dati drugega odgovora, nego odkrito in brezobzirno izjavo, »da nova šolska reforma zasleduje povsem do tožene politične svrhe, namreč raznarodovanje jezikovnih manjšin! Cilj vsega učnega načrta ni morda ta, da se učenci in doraščajoča generacija samo naučijo italijanske kot občevalnega jezika, marveč da napravi iz njih narodno mislečo Italijane«.

Tako posnemljemo iz poročila v »Landsmannu« in moramo priznati gospodu ministru, da je bil njegov odgovor izčrpan jasn. Ni mu bilo do tega, da bi s kakim figovim peresom — lepim fraz prikrival označene namene šolske reforme.

O poročilih, na katere se je minister skliceval in ki da zvenijo povsem ugodno, ni treba izgubljati mnogo besed. Dobil jih je od strani, ki niso še nikoli in ne bodo nikoli poročale drugače, nego v skrbi, da bo ugajalo onim tam zgoraj — brez vsakega ozira na dejstvo, da je pri tem resnica uboga, prezirana in v kot potisnjena pepelica. S poročilom ekselencije Salandra, na katero se je skliceval g. minister, je pa že stvar nekam čudna. Tudi Salandra da hvali uspehe šolske reforme. Sprito tega naglašanja moramo ugotoviti, da je isti Salandra pred nekaj dnevi — glasom poročila v »Landsmannu« — v razgovoru z odposlanstvom občinskega zastopa v Brixenu o šolskem vprašanju izrecno zaprosil, naj se mu predloži spomenica o željah in potrebah ter je zagotovil odposlanstvu, da se bo zavzemal za to, da se predloženo mu prošnje izpolnijo! Rečeni nemški list je pripomnil, da spaja dobre nade s tem sprejemom pri ekselenciji Salandra! To poročilo v »Landsmannu« zveni precej drugače, nego zagotovilo g. ministra, da se je tudi Salandra povsem zadovoljivo izjavil o uspehih šolske reforme. Tu je navzkrižje, ki še posebej podkreplja zahtevo poslancev, naj se zaslišijo tudi stariši, torej krogi, ki so v prvi vrsti in neposredno zainteresirani na pouku in vzgoji svojih otrok — krogi torej, ki jim ni do tega, da bi komu ugajali, marveč jim je le na tem, da branijo svojo najvišjo pravico, pravico do svojih otrok!

Gospod minister se je skliceval na dedščino, ki jo je sprejel po svojem predniku in ki da jo mora le odobravati in braniti. Tu ga moramo že opozoriti na druge dedščine, ki nalogajo sedanjim in bodo tudi vsaki prihodnji vladi nalagale dolžnost, da jih spoštujejo in izvajajo. Te dedščine so: Sedanja vladavina je prišla v naše kraje kot odrešiteljica iz jarma in nositeljica svobode in pravice, ne pa kot raznarodovalka narodnih manjšin. Ze pred zasedbo so se pošiljala naši narodni manjšini po najrazličnejših poteh zagotovila, da bo imela svoje šolstvo v še obilnejši meri, nego doslej. Predstavniki države so slovesno

zagotavljali, da ni treba v mirovni pogodbah nikakih posebnih obvez za zaščito pravic narodnih manjšin, ker že liberalni državni zakoni Italije dajajo popolno jamstvo. V prestolnem govoru in od strani najpogostejših zastopnikov italijanskega naroda v parlamentu so bila podana v naj-slovesnejši obliki zagotovila, da se bodo spoštovali jezik, kultura, običaji in narodna svojstvenost drugorodnih državljanov! Pa tudi sedanjí načelnik vlade je proglasil geslo: enake dolžnosti in enake pravice — ter je odposlanstvu nemške manjšine svoječasno izrecno obljubil, da vzame sam v roke ureditev manjšinskega vprašanja, ker da hoče imeti na mejah zadovoljno prebivalstvo! In slednjič smo čuli opetovano zagotovilo od raznih oddelčnih strani, da se od drugorodnih državljanov ne zahteva NIČ DRUGEGA, nego da so lojalni državljani. Ta »nič drugega« si zdravi človeški razum ne more tolmčiti drugače, nego da se od narodnih manjšin ne bo zahtevalo, naj se odrečejo svoje narodnosti in možnosti za nadaljnji kulturni razvoj.

Tudi to so, ekselencija Casati, »dedščine«, ki jih je dolžna vlada ne le spoštovati, ampak tudi izvajati! Obveze so to, ki so po svoji stvarni in moralni vsebini vse drugače obvezne, nego pa tista »dedščina« filozofa in nepraktičnega človeka Gentileja.

Pa še eno izjavo je podal novi gospod naučni minister, ki pa gotovo ni osupnila nase naših poslancev, ampak mora zastrmeti tudi vsa italijanska javnost. Rekel je našim zastopnikom, da poslanecem v italijanskem parlamentu ne pristaja, da bi delali opozicijo proti kakemu ministru! Mi, slimo, da se proti takemu nazoru mora upreti ves svobodoljubni in demokratični italijanski narod — narod, ki je doprinesel toliko žrtev ne le za svoje narodno ujedinenje, marveč tudi za svojo politično svobodo in ustavno življenje z vsemi njegovimi svobodninami. Saj so gigantske borbe italijanskega naroda za vse te do brine politične svobode vsebina veličastne epopeje njegovega risorgimenta, ki je za beležen na najčastnejši strani v zgodovini plemenitih stremeljenj vseh narodov. Zato se nam zdi tudi izključeno, da bi narod, ki je prestal toliko, trpel in krvavel za svojo lastno narodno svobodo in pravico, mogel soglašati s cilji, ki jih g. naučni minister nalaga šolski reformi. Italijanski narod je presvobodno in pravicoljubno, da bi soglašal s politiko, ki naj drugemu narodu vzkrati, kar je njemu samemu najsvetejša in nedotakljiva dobrina!

G. naučni minister naj le ima svojo vero v čudotvorno moč Gentilejeve šolske reforme! Mi pa imamo svojo vero, ki nam pravi, da mora priti dan, ki pokaže, da je bila ta šolska reforma le zabloda prehodno zbegane duševnosti. Vero imamo, da naš narod preživi tudi učinke te reforme, kakor si je ohranil svojo narodno svojstvenost že preko tolikih viharjev v zgodovini. Ta vera ima svojo granitno podlago v dejstvu, da je tudi naš narod doživljal svoj risorgimento že davno poprej, nego so ga razni Gentileji začeli »kulturrirati«: risorgimento svoje narodne kulture!

Seja ministrskega sveta

Financi minister poroča o delu italijanske delegacije na londonski konferenci. — Premestitev nekaterih prefektov

RIM, 22. Za sejo ministrskega sveta, ki je bila sklicana za danes, ni vladalo v političnih krogih prav posebno zanimanje. Znano je bilo, da bo na dnevnem redu poročilo finančnega ministra on. De Stefanija o uspehih delovanja italijanske delegacije na londonski konferenci; javnost je torej vedela, da ne bo finančni minister povedal nič novega, ker je izid londonske konference že itak znan. Na programu zasedanja ministrskega sveta so tudi poročila notranjega ministra on. Federzonija o notranjem položaju in prosvetnega ministra on. Casati-ja o reformi pouka na visokih šolah. Predmet razprave bo tvorilo tudi vprašanje, kdo naj zastopa Italijo na bližnjem zborovanju Društva narodov.

Seja ministrskega sveta se je pričela ob 10. uri. Navzočni so bili vsi ministri, predsedoval je ministrski predsednik Mussolini, za zapisničarja je bil ministar Casati. Ministrski predsednik je takoj oddal besedo finančnemu ministru De Stefaniju, da poroča o londonski konferenci. Finančni minister je podal podrobno poročilo o delovanju italijanske delegacije. Poudarjal je, da je eden izmed največjih uspehov konference ta, da bo odslej dalje v odškodninski komisiji zastopana tudi Amerika. V dogovoru, ki je bil podpisan na londonski konferenci, je sicer rečeno, da se pritegne k odškodninski komisiji ameriški zastopnik le v onih slučajih, ko gre za udeležitev Dawesovega načrta; toda Dawesov načrt obsega pravzaprav vse odškodninsko vprašanje, ki navadno vselej tvori predmet razprave sej odškodninske komisije, in tako se bo zgodilo, da bo pri sejah odškodninske komisije vedno navzočen tudi ameriški zastopnik. Na ta način se število članov zviša na 5. To je za Italijo velikega pomena; kajti do sedaj je na sejah odškodninske komisije vedno odločeval glas francoskega zastopnika, ki je bil obenem predsednik.

Poročilo finančnega ministra ni bilo brez uspeha; ministrski predsednik Mussolini je predlagal, naj se predlagata Alberto

Pirelli, italijanski zastopnik na londonski konferenci, za imenovanje za častnega pooblaščenca in cap. Guido Jung, italijanski izvedenec na londonski konferenci, za imenovanje za viteza velikega križa italijanske krone. Ministrski svet je predlog sprejel.

Nato je notranji minister poročal o notranjepolitnem položaju. Na njegov predlog se bo izvršila naslednja premestitev prefektov: Navalli Rocca zapusti milansko prefekturo; na njegovo mesto pride sedanjí prefekt v Katani Pericoli; v Katanijo pojde prefekt Palmieri. Prefekt v Como Cotta je premeščen v Piso, prefekt Rossi pa iz Pise v Como. General Nasalli Rocca bo imenovan na neko visoko mesto.

Seja se je zaključila ob 13. uri; prihodnja seja jutri ob 10. uri.

On. Farinacci ima besedo

Bodo-li imeli porotniki toliko poguma, da se izrečejo za obsodbo Matteottijevih morilcev?

RIM, 22. Ker postajajo odnosi med fašistovsko stranko in opozicijo vedno bolj napeti in ker prihajajo vsled tega vedno bolj do besede skrajna krila v teh nasprotujočih si skupinah, so se pričeli v političnih krogih vedno bolj zanimati za ponovne napade poslanca Farinaccija na opozicijo v njegovem listu. Kakor znano, je on. Farinacci zagrezen fašist, ki dela z vso silo na to, da bi fašistovska stranka zopet zgrabila za orožje in tako na kratko obratčunala z opozicijo. Toliko večje važnosti postane pa pisanje Farinaccijevega glasila »Cremona Nuova«, ako so resnične informacije liberalnega »Giornale d'Italia«, da se je Mussolini v zadnjem času vdal pristisku fašistovskih rasov.

Ob priliki Matteottijevega pogreba so se vnele med opozicijskimi in fašistovskimi listi zopet zelo živahne polemike glede krivcev umora. Opozicijski tisk poudarja, da je bil umor Matteottija posledica vsega dotedanjega fašistovskega režima, ki je dovolil, da so napadali poslancev Nittija, Amendole, Misurija in Fornija ostali ne kaznovani. Zločin nad Matteottijem ni bil potemtakem osamljen in ima politično ozadje. On. Farinacci odgovarja v svojem listu »Cremona Nuova«:

Svojim nasprotnikom sporočamo, da bi oni, ako bi se njihova želja izpolnila, ne hote izredno zboljšali moralni položaj aretirancev. Ako bi se enkrat dokazalo, da so bili nagibi, ki so dovedli do napadov na Nittija, Amendolo, Misurija itd., isti kakor oni, ki so dovedli do nameravanega zločina nad Matteottijem, bi bila zadeva za nas rešena. Takoj po zmanjkanju Matteottija smo izjavili, da ni bil zločin delo fašizma in da mi absolutno ne odobravamo umora, toliko manj na idiotski in nefašistovski način umora.

Tega pa ne moremo reči glede napada na poslanca Amendolo. Obžalujemo samo obliko. Ako bi oni, ki so pretepli vodjo opozicije (Amendolo), postopali po fašistovski in napadli nasprotnika od spredaj ter mu pustili celo tudi svojo vizitko, bi mi odobravali njihov čin. Obsojamo torej način, ne pa namen. Kaj pomeni par udarcev, ki jih je dobil Amendola, napram zlu, ki ga ta povzroča domovini.

Ista naziranja razvija on. Farinacci glede napadov na Nittija, Misurija in Fornija, nakar nadaljuje: Nam se vse zdi, da skušajo naši nasprotniki storiti vse mogoče, da bi rešili sedanje obtožbe, da skušajo storiti vse mogoče, da bi izpremenili proces v prazne pene. Skoraj, skoraj — ker že niso hoteli slediti našemu zgledu, da bi izolirali Matteottijev slučaj — bi bilo dobro prosti opozicijo, da nadaljuje po sedanjem kopitu, še več, da stori vse mogoče, da raztegne na druge osebe in na druge prestopke obtožbo družitve v zločinske svrhe. Na ta način bomo postavili italijanske porotnike pred trdo preizkušnjo in videli bomo, ako bodo ti imeli pogum obsoditi fašistovsko revolucijo in zopet dati politično nedolžnost onim, katerim so dogodki pritisnili pečat izdajalcev domovine«.

Tem izvajanjem odgovarja današnji »Mondo« v daljšem polemičnem članku; predvsem očita »Mondo« Farinacciju, da hoče dati zločinu politično ozadje in istovetiti postopanje proti zločincem s postopanjem proti fašizmu in fašistovski revoluciji, samo da bi tako rešili zločince.

Obsojeni anarhisti

SPEZLA, 22. Na tukajšnjem porotnem sodišču se je končala sinoči obravnava proti sedmim anarhistom, ki so obdolženi, da so izvršili tri roparske napade preoblečeni v orožnike; nadalje da so izvršili veliko tatvino preoblečeni v policijske agente ter končno, da so nameravali ubiti dva orožnika. Dva sta bila obsojena na 20 let ječe, tretji na 18 let, četrti pa 2 leti in par mesecev. Ostali trije so bili oproščeni.

Grof Manin umri

RIM, 22. Včeraj zjutraj je umrl grof Manin, ki je, kakor je znano, zavezil z avtomobilom v neko drevo ter si pri tem prebil črepanjo.

Blazno dejanje jetičnega ovetličarja MILAN, 22. Včeraj zjutraj se je zgodila v ulici Nicoloini strašna tragedija. Neki jetičen ovetličar je ubil z revolverjem lastnega očeta ter si nasadnje še sam vzjel življenje. Pravijo, da je izvršil to blazno dejanje, ker mu je bil — po njegovem mnenju — oče kriv, da je postal jetičen.

Italijansko-južgoslovenska pogajanja zaključena

Podpis konsularne konvencije

BEograd, 22. Včeraj so se v glavnem dokončala pogajanja z Italijo, ki so se pričela 14. februarja, in sicer je glavno izvršila že prejšnja Pašić-Pribičevićeva vlada. Izvršile se bodo samo še nekatere formalnosti. Danes je bila podpisana konsularna pogodba, ki obsega splošne pravice, potem poglavje o pravicah, poslih, jurisdikciji, o dediščinskih razpravah, o pravicah parobrodov in pristaniščih tujih držav itd. Konsularni pogodbi je pridejan zaključni protokol, v katerem je v glavnem rešeno vprašanje znanega odloka-zakona, vsled katerega slovensko prebivalstvo ni smelo prodajati svojih nepremičnin. Južgoslovenska vlada je proti temu protestirala, zato se nahaja v zaključnem protokolu odredba, ki odreja, da se bo to vprašanje rešilo s posebnim sporazumom. Ravno tako je rešeno vprašanje o naseljevanju delniških družb. Zmagalo je stališče, da se v coni 50 km od meje ne more kupovati ne prodajati premoženje brez posebnega dovoljenja.

Dr. Maček o pogojih HRSS za sporazum

BEograd, 22. (Izv.) Sinoči se je vršila seja ministrskega sveta, kateri je predsedoval podpredsednik dr. Korošec. Na seji so se obravnavala samo manj važna vprašanja. Trgovinski minister je poročal o sklenitvi trgovinske pogodbe z Avstrijo. Končno se je vršila razprava o političnem položaju, predvsem o odnosih s Hrvatsko republikansko seljačko stranko.

Dr. Maček, ki je prišel pred nekaj dnevi v Beograd, da ublaži napetost, ki je nastala med vlado in Hrvatsko republikansko seljačko stranko, je podal sinoči nekemu časnika južnoslovenskega jezika prispevek v Beograd radi nadaljnjih zvez z vlado, ki jo podpira moja stranka. Obenem je moja želja, da pospešim gotove ukrepe vlade; kajti vlada ni dosedaj napravila še ničesar. V Zagrebu je policija sestavljena še vedno iz Pribičevićevih pristavev. Ni zahtevamo od vlade, da izvrši samo to, kar stoji v vladni deklaraciji.

Glede sokolskega zleta v Zagrebu je rekel dr. Maček, da smatra banska Hrvatska Jugoslovenskega Sokola za institucijo samostojnih demokratov in zlet v Zagreb za proslavo Pribičevića. Zletu v Zagrebu bi ne smela prisostvovati državna vojska in tudi ne zastopniki državnih oblastev, ker je bil zlet politična manifestacija.

Ob zaključku je dr. Maček se izjavil, da skoro gotovo pride Radić v Beograd septembra meseca. Sedaj pa se odpelje v neko kopališče v Srbiji.

Radić noče iti v Beograd kot - spokornik!

ZAGREB, 22. Včerajšnji »Hrvat« odgovarja na svarilne članke, ki so bili objavljeni na naslov Radića v beograjski »Pravdi«, »Politiki«, zemljoradniških »Novostih« ter v zagrebskih »Novostih« in drugih listih. »Hrvat« piše, da bi bila vlada g. Davidovića, ako bi se identifikirala s to pisavo vladnih listov, slabša od Pašić-Pribičevićeve vlade, ker da je iskrena in odkrita izpoved »principa sile« vsekako mnogo bolj simpatična od potuhnjenih namer, a odkrit neprijatelj da je tudi manj opasen od prikritega. Od Davidovićeve vlade se je pričakovalo, da bo hrvatsko vprašanje stvarno rešila, a ne, da bo poskušala ga izigravati. Iz pisanja vladnih listov pa zija velika zabloda. Željo, naj Radić ne govori toliko, da ne bo zrušil Davidovićeve vlade, označuje »Hrvat« kot tako glupo zahtevo, da je mogla najti mesta samo v abnormnih možganih. Nerazumljivo mu je, zakaj se v Beogradu razburja, da govori Radić republikansko in federalistično. V Beogradu bi menda hoteli, da sami svobodno propagirajo jugoslovenstvo, narodno in državno edinstvo in monarhizem, HRSS pa bi ne smela govoriti niti o federaciji, niti o republikanstvu. Po beograjskih željah naj bi »frazo« o republiku izgubila svojo »čarobno moč« in »krilatice o federaciji« naj bi izgubila svojo privlačno silo, tako da bi bilo mogoče v tej državi zadostiti hrvatskim interesom tudi brez federalizma. »Hrvat« izjavlja: »Na tem temelju se ne moremo sporazumeti. To bi bila kapitulacija, a ne sporazum. Hrvati pa ne čutijo potrebe, da kapitulirajo«.

»Radić — nadaljuje »Hrvat« — ne namerava priti v Beograd kot spokornik, nego kot predstavnik naroda, da se razgovarja kot ravnopraven z ravnopravnim o načinu, kako bi se mogla ustvariti državna zajednica v sedanjih mejah SHS. Ako beograjski sporazumaši tega ne razumejo, potem jim je zaman vsa muka, da bi dosegli s Hrvati sporazum«.

Splošno se smatra ta članek kot Radićev odgovor na poročilo, da bo g. Davidović od njega zahteval večjo treznost in umerjenost.

Umor delavskega voditelja na Bolgarskem SOFIJA, 21. Včeraj je bil v Sofiji ubit vodja bolgarskih delavcev Mihajlo Pašip. Nekdo je oddal na njega štiri strele. Pravijo, da je umor naročil ministrski predsednik Cankov.

Današnje število delavskega glasila »Odziv« je dala vlada zapleniti.

Konferenca Male entente v Ljubljani

BEograd, 22. Današnje »Novosti« poročajo: 27. t. m. se sestanejo v Ljubljani ministri za zunanje zadeve: Beneš, Duca in Marinović. Na tem sestanku se bodo preselavala vsa aktualna mednarodna vprašanja, ki so bila na dnevnem redu na londonski konferenci. Ravno tako bo pretesano rusko vprašanje. Ministri bodo odpoštovali v Ženevo na sestanek Društva narodov, na katerem se bo razpravljalo o razorožitvi Madžarske in Bolgarije. — K tej vesti izvedmo, da točen datum sestanka v Ljubljani še ni določen. Na tem sestanku se bo razpravljalo o ruskem vprašanju v smislu deklaracije naglasnega stališča sedanjice vlade.

Ustoličenje patriarha v Peči

BEograd, 22. Prihodnje dni se bodo vršile v Peči (Južna Srbija) velike cerkvene svečanosti, kakršnih še ni doživela pravoslavna cerkev od časov kronanja carja Dušana. Patriarh Dimitrije, vrhovni poglavar pravoslavnih vernikov v Jugoslaviji, bo ustoličen na prestolu nekdanjih patrijarhov v Peči, tradicionalnem sedežu poglavarjev pravoslavne vere med Srbi. Svečanosti so pravzaprav samo zaključek velikega dela vzpostavitve srbske pravoslavne patrijarhije, katero je 13. septembra 1766. ukinil turški sultan Mustafa III.

Svečanosti se bo udeleževal tudi kralj v spremstvu kraljice in vlade. Glavni akti ustoličenja bodo: prečitane zgodovinskih ukazov, s katerimi se tudi formalno vrne patrijarhu oblast, ki so ji bili deležni njegovi predniki; določitev sporeda za državno-cerkveni ceremonijel od podobnih prilikah; obnoveitev stavoprigije patrijaršijskega samostana v Peči ter zgodovinska seja svetega sinoda, na kateri se arhijerejski sabor srbske pravoslavne cerkve v patrijaršijski cerkvi pokloni manom svojih velikih prednikov, priznavajoč s tem zasluge, ki so si jih pokojniki stekli za blaginjo srbskega ljudstva.

Program svečanosti je zelo velik in dolga med drugim sledeče:

23. avgusta zjutraj se odpelje patriarh Dimitrije v spremstvu arhijerejev v Peč. V pozdrav k odhodu mu bodo zvonili zvonovi vseh cerkva v Beogradu. 25. avgusta dospe patriarh v Mitrovico na Kosovem. Tam sprejme svojega cerkvenega poglavarja narod s svečeniki na čelu. Navzoča bo seveda tudi vojska. Ob 16. uri istega dne nadaljevanje poti v Peč z avtomobili.

26. in 27. avgusta se bodo vršile v Peči zgodovinske seje arhijerejskega sabora srbske pravoslavne cerkve. 27. ob 17.30 dospe v Peč vlada z narodnim predstavništvom.

Na pravoslavni Veliki Šmaren, dne 28. avgusta, naznanijo topovski strel ob peti uri zjutraj začetek svečanosti. Vojska godba pojde skozj mesto in bo svirala budnico. Ob 6. zjutraj začno v samostanski cerkvi maše zadržnice za umrlimi patrijarhi, metropolitom, arhiepiskopi in drugimi svečeniki. Ob 7.30 odide patriarh na dvor, kjer podeli blagoslov kralju in kraljici. Potem gre v cerkev, kjer bo ob 8.30 svečana arhijerejska liturgija. Ob 9.40 se pripeljeta kralj in kraljica. Pred cerkvijo jih dočakajo in sprejmejo štirje arhijereji. Kraljevi par stopi v cerkev. Sledi mu vlada, narodno predstavništvo, vojska, mestni svet Peči, uradništvo in narod. Kralj Aleksander povede patrijarha Dimitrija na prestol, odkoder blagoslovi patrijarh prvič kralja ter ves navzoči narod. Pojo se cerkvene pesmi, med katerimi nadene kralj patrijarhu okoli vratu verižico. Verižica ostane za naprej last patrijaršije in jo nosi vsak najvišji cerkveni dostojanstvenik. Patrijarh ima nagovor na zbrane vernike, po končani ceremoniji pa zapusti cerkev in se v spremstvu svečenstva in obdan od ljudstva poda na trg, kjer bo vojska parada, po paradi pa skupen obed in razne druge prireditve.

Herriot brani v parlamentu uspehe londonske konference

PARIZ, 22. Ze zjutraj zgodaj se je včeraj začelo zbirati pred palačo Borbone ljudstvo, ki je hotelo prisostvovati otvoritvi novega zasedanja poslanske zbornice. Mnogo jih je zastoj čakalo na začetek seje, ker niso mogli dobiti v parlamentu prostora. Diplomatska loža je bila nabitost polna. Stevilni senatorji so prisostvovali seji, ki je bila precej živahna in to posebno radi nezmernosti komunistov.

Ko je ob 15. uri Painlevé zasedel predsedniško mesto, so bili že skoro vsi poslanci na svojih prostorih. Kmalu nato je prišel ministrski predsednik Herriot, ki je bil od leve burno pozdravljen. Takoj po otvoritvi seje je dobil besedo Herriot.

Ministrski predsednik je začel čitati svoje dolge izjave pred sklošno pozornostjo. Opisal je potek pogajanj, ki so dovedla do londonske konference, govoril je o pariški not, na podlagi katere so se začeli medzavezniški razgovori za udeležitev Dawesovega načrta, nakar je dostavil:

»V smislu obvez, ki sem jih prevzel pred parlamentom, ni vlada nikoli popustila v obrambi pravic Francije. Ne moremo povedati, kakšne napore nas je stala ta obramba. V teku dolgih pogajanj je francoska delegacija odstranila največje ovire, na katerih se bi konferenca mogla razbiti, s predlogom, da bi se vsa vprašanja rešila po načelu razsodišča.

Izpraznitev Porurja

»V parlamentu sem — je nadaljeval Herriot — pred svojim odhodom izjavil, da se o vprašanju izpraznitve ruhrske kotline ne bo razpravljalo v Londonu. V resnici je bilo na razgovorih z MacDonaldom v Chequers sklenjeno, da se ne bo delalo ovir nevidni (gospodarski

akci) zasedbi Porurja. Pariška nota ne omenja tega vprašanja in če bi jaz vstajal v Londonu pri tem, da se o njem ne bo razpravljalo, bi seveda ostal v mejah svojih pravic, ampak ni bilo odvisno od mene in menda niti od MacDonalda, da bi se to razdružljivo vprašanje držalo ob strani. Moram vam-li šele tu razložiti skrb, ki ji je bilo ves čas londonske konference v ospredju. Postalo je tedaj jasno, da se ni moglo skleniti dogovora za udeležitev Dawesovega načrta brez povoljne rešitve vprašanja Porurja. Radi tega sem se moral udati, ko sem pomislil, da bi Francija, ako bi hotela ostati v Porurju za nedoloten čas, ostala tam sama, popolnoma sama. Ostalo mi je na izbiro, ali naj se odločim za vzpostavitev sporazuma med zavezniki, ali pa za vzdrževanje izolirane akcije v ruski kotlini.

Proti kencu svojega govora je omenil Heriot tudi razgovore francoske delegacije z angleškimi pristojnimi krogi, kateri so se tikali medzaveznikov dolgov in francoske varnosti, ter je naznanil, da se bodo 1. oktobra začela v Parizu francosko-nemška pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe.

Govor ministrskega predsednika je levica sprejela z odobravanjem, medtem ko je desnica ostala mirna. Herriot se je iz poslanske zbornice počel v senat, kjer je ponovil izjave o delovanju francoske delegacije na londonski konferenci. Razprava o teh vladnih izjavah se bo danes nadaljevala v obeh zbornicah.

Millerand o Herriotovih pogodbah
PARIZ, 22. Bivši predsednik republike Millerand je z ozirom na londonsko konferenco izjavil, da obžaluje, da se vprašanje varnosti Francije na konferenci ni resneje pretresalo. Glede nameravane pogodbe z Rusijo je izjavil, da smatra, da bi bilo boljše, če bi se pogodba ne sklenila.

Matteottijev pogreb in francoski socialisti
PARIZ, 22. V imenu francoske socialistične stranke sta poslanca Faure in Leon Blum poslala poslancu Turatiju brzojavko, v kateri izražata solidarnost italijanski socialistični stranki ob priliki pogreba poslance Matteottija.

Državni zbor odobril zakone za udeležitev Dawesovega načrta.

BERLIN, 22. Danes se je sestel državni zbor, kjer so zastopane vlade posameznih nemških držav. Po kratki razpravi je državni zbor odobril zakonske načrte za udeležitev Da-

wesovega načrta. Zakonski načrt za ustanovitev nove nemške železniške družbe je bil tudi sprejet s potrebno dvotretjinsko večino.

22. konferenca interparlamentarne unije.
BERN, 22. Danes je bila otvorjena na svetnem način 22. konferenca interparlamentarne unije. Zvezni svetnik Motta je pozdravil zborovalce v imenu švicarske vlade ter izjavil, da smatra članice interparlamentarne unije za predhodnike Društva narodov. Načelnik italijanske delegacije, sen. Di Stefano Napolitani, je bil izvoljen za podpredsednika konference.

Pritisk na tisk
RIM, 22. Zaplenjeni so bili naslednji listi: «L'Informazione di Col Ronco», «Avanti!» (v Rovigo), «Corriere di Sardegna» (v Cagliari), «Fede».

Strašen orkan nad Carigradom
60 hiš porušenih — Veliko število človeških žrtev — Ogromna škoda

CARIGRAD, 22. Nad mestom se je vsul strašen orkan, ki je trajal tri dni ter povzročil ogromno škodo. Porušenih je nad 60 hiš. Mnogo oseb je ubila strela; največ pa jih je odnesla voda. Občuti se pomanjkanje kruha, ker so pekarnice odprte samo po dve uri na dan. Brzojavna in telefonska poročila so bila prekinjena. Vsi poljski pridelki v okolici so uničeni.

Avtomobilska nesreča — Šest mrtvih in več ranjenih

PARIZ, 22. Pri Casablanchi se je prevrnil avtomobil s 34 potniki. Bilo je šest mrtvih in več ranjenih.

Dve železniški katastrofi — 34 mrtvih in več ranjenih

PARIZ, 22. V Senegalu se je vdrl most Paparah, ravno ko je šel osebni vlak čez njega. Bilo je 29 človeških žrtev.

Na progi Philadelphia-Newyork je brzovlak, ki je vozil v hitrosti nad 90 km na uro, trčil ob neki vagon. Par vagonov je skočilo s tira. Pet potnikov je našlo smrt, 15 pa jih je bilo ranjenih.

Smrtne nesreče.

PARIZ, 22. Na progi Creil-Pariz je prišel neki italijanski delavec po imenu Stefan Matteo, star 56 let, pod brzovlak, ki ga je strašno razmesaril. Nesrečno zapušta ženo in osem otrok.

Društvene vesti

Godbeni krošek v Berkovijah priredi jutri, ob priliki opasla, koncert na vrtu Narodnega doma v Berkovljah. Začetek ob 6. popoldne. Spored koncerta se objavi v juturnji številki.

D. K. N. Tommaso. Danes ob 3. popoldne odbovora seja. Ob 5. sestanek v prostorih. Pridite vsi in točno. — Tajnik.

M. D. P. - Sv. Jakob. Danes ob 20.30 sestanek dramatičnega odseka. — Načelnik.

M. D. P. - Magdalena. Jutri ob 9.30 se vrši III. redni občni zbor v dvorani pri «Tirolcu». Prijatelji društva dobrodošli!

M. D. Z. - Rojan. Danes ob 19.30 točno vaje dramatičnega odseka. Po končanih vajah odbovora seja.

Iz tržaškega življenja

Težka nesreča z bombo v gozdu pri Prečniku. Sinoči so prepeljali v mestno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v IV. oddelek, kmata Josipa Semeca, starega 44 let, stanujočega v vasi Prečnik pri Šempolaju.

Mož je sekal popoldne v gozdu posestnika Josipa Stubeja drevesa za nekega Ivana Vrabca, ki ima posestvo v najemu. Pri tem pa je udaril s sekuro ob bombo, ki je tičala pri drevesu. Bomba se je razpočila ter težko ranila nesrečnega po vsem telesu.

Nesreča na delu. Kovac Valentin Maver, star 27 let, stanujoč v Žavljah, je prišel sinoči pri delu v čistilnici olja z roko pod dva valerija, ki sta mu zmasila palec. Prepeljali so ga v mestno bolnišnico.

Ima čevlje na bika, a v aršetu... niks. Milančan Karl Crasin kaže po svoji zunanosti, da mora biti res velik gospod, v resnici je pa revež, in še kakšen. Če ga namreč obrneš narobe, ne pade od niga počen groš.

Včeraj, ko je zvonilo poldne, je lepo šel v restavracijo «Pilsen» ter se pošteno najedel in napil. Ko pa je prišel čas plačila, je kar po pravici povedal, da nima pri sebi vinarja, če ga obesijo. No, ker ga pa ravno niso hoteli obesiti, so pa šli po sosedo — policajce, in ti so reveža peljali v hotel «Coronero», kjer mu gotovo ne bodo delali sitnosti radi jedace.

Priporočljiva podnajemnica. V stanovanju Marije Lechar v ulici Crocefisso št. 4 je stanovala delj časa kod podnajemnica neka Ivanka Lustig, stara 20 let. Včeraj pa je deklica kar na naglo spravila skupaj svoje stvari ter dejala, da pojde drugam stanovat. Kmalu po njenem odhodu je gospodinja slučajno zapazila, da ni več v predalu ne zlate ure in ne 120 lir. Ker ni mogel teh stvari nihče drugi vzeti nogo Lustigova, jo je gospodinja naznala policiji.

Nepredvidno ravnanje z orožjem. 20-letni finančni stražnik Rihard Iuriano in njegov tovariš Josip Paduanelli, star 19 let, sta popravljala sinoči med službo v ladjedelnici pri Sv. Andreju neki revolver. Pri tem pa sta bila tako neprevidna, da sta pustila v cevi kroglo. Nenadoma pa se je revolver sprožil in krogla je prevrtila Iuriano dlani na levi roki ter obtičala v Paduanelljevi desni roki. Oba sta bila prepeljana v vojaško bolnišnico v ulici Fabio Severo.

Utopljena v Sesslanu. Samomor ali nesreča? Nekako pred enim mesecem se je šla uradnica Karla Periat, stara 17 let, stanujoča v ulici Gian Rinaldo Carli št. 6, kopat z neko prijateljico v Sesslanu. Po kopelji pa se je nenadoma odstranila, in od tedaj ni bilo več nič slišati o njej. Včeraj pa so jo našli utopljeno pod neko skalo v Sesslanu. Ne ve se, ali gre za nesrečo ali pa za samomor. Vendar pa se domneva, da gre za samomor, kajti pokojnica je večkrat pravila, da ni več daleč dan, ko si bo vzela življenje.

Vesti z Gorškega

Prenos zemskih ostankov kardinala Misije. Zemski ostanki kardinala Misije, ki so dosedaj počivali v porušeni baziliki svetogorske Matere Božje, so bili minule dni slovesno preneseni v sosednjo kapelo Sv. Mihaela, kjer ostanejo za stalno. Zgodilo se je to radi tega, ker se porušena bazilika znova vzpostavlja. V novo grobnico je noči in aluminijevem zavoju položeno pergament, ki spominja na prenos in na katerega so se podpisali navzočni cerkveni in posvetni dostojanstveniki.

Sklepi pokrajinskega upravnega odbora v Vidmu. Pokrajinski upravni odbor v Vidmu je na svoji seji, dne 19. avgusta, sprejel sledeče sklepe, tičejo se slovenskih občin: Odboril je pravilnike občin Kamnje, Vrtojba in Podgora o pasjem davku in profilaksi pred pasjo steklinjo; odobril je spremembo družinskega davka v občini Kožbana; dovolil je ureditve čipkarskega tečaja v Bovecu; ravnatoko je tudi odobril občini Kobard predlagano ureditve javne razsvetljave.

Iz Solkana. Pri nas so prišle tatvine naravnost na dnevni red, tako da o mnogih niti ne poročamo. Toda v noči na 18. avgusta se je dogodila tako drzna tatvina, da je ne moremo zamolčati.

Neznani uzmovčiji so se namreč vtihotapili preko sosednega senika v gostilno Josipa Lazer ter se tam dosita pogostili, nakar so preiskali vse prostore in odnesli s seboj razne predmete v približni vrednosti 1000 lir, med temi 150 lir v gotovini.

Drevo zlomilo nogo svojemu morilcu. V hosti v bližini Brestovice je sekal Avgust Devner iz Kožbane drevo, ki se je nepričakovano zrušilo ter zlomilo nogo onemu, ki mu je vzel življenje, t. j. Devnerju. Prepeljali so ga v gorško bolnico.

Poglavje brez konca. 18-letni Stefan Bitežnik iz Biteža pri Banjšici je pri pobiranju železja naletel na bombo, ki se je vnela in mu razmesarila levo nogo.

— 4-letna Terezija Frančeskin iz Mirna je tudi našla bombo in se z njo igrala. Bomba se je, kakor je že v takih slučajih navada, vnela in ranila deklico na desni roki in na obrazu.

SPORT

Družina «Hazen» I. četa S. D. A. naj pride v nedeljo, 24. t. m. na igrišče ob navadni uri v polni opremi.

S. D. A. Vsi oni kolesarji, kateri hočejo poizkusiti progi dirke, ki se bo vršila 14. sept., naj pridejo jutri, v nedeljo, 24. t. m. ob 5. zj. na Greto (Salita di Greta).

Postojna. V petek, 15. t. m. se je vršila v Postojni revanšna nogometna tekma med moštvi S. K. Postojna in S. K. Nanos iz Vipave, katere je končala z lepo zmago mladih postojnskih nogometašev v razmerju 3 : 0 (polčas 2 : 0).

Po enourni zamudi zažvižga sodnik pričetek tekme. Sledijo pozdravi kapetanov ter izmenjava šopkov med moštvi in nato prične igra. Začetni udarec ima S. K. Nanos, kateri po lepo izpeljani kombinaciji udari žogo proti vratom S. K. Postojna, katere pa obtiči v rokah spretnega vratarja Dolence. Žogo prevzame Postojna, ter po lepi podaji Zakotnika zabije desna zveza Kiznta prvi gol za Postojno. S. K. Nanos, kakor tudi Postojinci, razvijejo takoj nato ostrejšo igro. S. K. Nanos zaigra po sigurnih pozicij, drži pa momentalno Postojno v defenzivi. Pohvaliti je treba dobro obrambo S. K. Nanosa, posebno pa srednjega krilca Lasiča, ki se je odlikoval s svojimi dolgimi in osvobodilnimi streli. V prvem polčasu, že proti koncu, pošlje desno krilo Slivar neubranljivo v goal. Kmalu nato zvižga sodnik polčas.

V drugem polčasu je igra precej napeta. Ker

S. K. Nanos forsira, doseže proti S. K. Postojni «11 m», ki pa ostane neizrabljena. Pa minut pozneje doseže Postojna proti S. K. Nanos «11 m», in Garzaroli I. zabije še 3. in zadnji goal. Nato sledi še par ostrih napadov od obeh strani, in sodnik odžvižga konced tekme. Po medsebojnem pozdravu igralcev in občinstva, katero se je udeležilo tekme v velikem številu, sta odšli obe moštvi z igrišča.

Sodnik g. Gruntar, član MDP v Opčin. dober.

V nedeljo, 17. t. m. se je vršila v Postojni nogometna tekma med tamošnjima kluboma S. K. Postojna : C. S. Audax 3 : 3.

Borzna poročila.

ogrske krone	0.0276	0.0360
avstrijske krone	0.0315	0.0329
češkoslovaške krone	67.25	66.28
dinarji	27.80	28.00
leji	10.40	10.50
marke	22.60	22.65
dolarji	122.50	123.50
francoski franki	424.40	428.00
švicarski franki	101.75	102.00
angleški funti papirnat	101.75	102.00
Benečijske (vojnoskodninske obveznice)	84.10	

Mali oglasi

PRIZMATICNE daljnogledne kupuje Giusto Hirsch, optik, Via Mazzini 46, Trst. 1062

ZGUBLJEN na železniški progi Trst-Ajdovščina kovčeg z važnimi muzikalijami (rekopisi) in oblekami. Nagrado dobi, kdor javi ali prinese. Trst, Via Istituto 22, Sivitiz Capellani. 1064

IV. LJUBLJANSKI VELESEJEM od 15. do 25. avgusta 1924. (velika konjska razstava dne 24. avgusta). Popust 30% na italijanskih 50% na jugoslovenskih železnih. Vizum na potni list samo lir 5. Legitimacije Din. 50 dobavljajo se pri Velesejskem zastopniku Čehovin, Trst XX Settembre 65. 1051

ENEGA ali dva dijaka s Primorskega sprejme na hrano in stanovanje družina Metljak, Maribor, Vrazova 3. 1059

DOBRO VPELJANO podjetje v Trstu se prodaja. Ponudbe pod «100.000» na upravnistvo. 1061

ARRIBA!

Zlato, srebro, krone, platin, zobovje

kupuje
Zlatarna Albert Pouch
Trst, Via Mazzini 46 (25)

URARNA-ZLATARNA F. BUDA
Trst — Corso Garibaldi 35
(Podružnica Via Scallanta 1)

Kupuje krone, goldinarje, staro zlato, briljante in plačaje po najvišjih cenah. Razpolaga z veliko izbero vseh zlatih predmetov 14 in 18 karatnih, briljantov, dijamantov, srebrnine in ur po najnižjih cenah. (24)

DNEVNE VESTI

Važen Italijanski glas o omejevanju lastninske pravice

Mesečnik «Il Rinnovamento Amministrativo» je priobčil zanimivo razpravo o tem predmetu z ozirom na tozadevni kredet. Pisec razprave z zgolj juridičnega stališča in mu je tuja vsaka politična tendenca. Dokaz za to je dejstvo, da je med uredniki tudi posl. Carapelle, bivši državni podtajnik za finance in eden voditeljev fašistovske stranke. Izključen je torej kak namen proti sedanjim vladim. Razpravo je napisal jurist Caccarelli. Odkrito graja oni dekret, naglašujoč, da bo izzival težka vprašanja in bo imel islotako težke posledice. Četudi treba spoštovati vojaške potrebe in eventualno doprinositi tudi žrtev na lastninski pravici, vendar ne sme ta žrtev segati preko resnične potrebe. Potreben je jasen vpogled v izredno kočljivo juridično razmere, ki se dotikajo medsebojno. Treba je natančne uredbe, da funkcijonirajo. To naj se zgodi na ta način, da dobijo prejšnji pooblastilo, da odpravijo izvedljivost takih aktov, če jih ne smatrajo vredne za izvedbo. Na ta način bi se izvajale spremembe v lastnini nepremičnin, ne da bi trpeli razni posli. Državna modrost naj spravlja v sklad državne interese s pravicami državljanov. Posebno se, če ti poslednji pripadajo obmejnim ozemljem in so izenačeni vsem drugim državljanom glede dolžnosti in pravic. Ko je pisec z juridičnega stališča analiziral določbe dekreta, podaja a praktične nasvete. Tu treba izvršilnih naredb, ker državljan, prizadet po omejitvah, ne sme ostati v svojem stanju negotovosti. Kajti določbe dekreta se morejo zdeti v prvem trenutku kot popolna razlastitev brez nobenega jamstva. Določba, da je za vsako spremembo — prenos, prodajo, oddajo v zakup — potrebno dovoljenje prefekta, se mora spraviti v sklad z določbami italijanskega državlanskega zakonika: «Lastnina in druge stvarne pravice se pridobivajo ali prenašajo po podedovanju, podaritvi in s pogodbami.» Pisec vprašuje: Mari naj še prefekt dovolji, da more kdo nastopiti dedščino? V pojasnilo navaja slučaj, da prefekt ni dal dovoljenja za nakup ali zakup nepremičnine in je s tem pogodba razveljavljena. Prizadeti je vložil rekuz. A če se končnoveljavno reši stvar njemu v prilog: ali se mora zasebnemu državljanu plačati odškodnina? Potem jemlje pisec slučaj, da kakva pokrajina živi od tujškega prometa. Kake so najemniške razmere, ko pa dekret predpisuje prošnje, ki se ima rešiti tekotm treh mesecih, ali pa — tudi ne? Kako naj se razvija stavbena obrt, ko sta zemljiška lastnina in tujška industrija izgubila vrednost? Ali so odvisna krajevna oblastva pripravljena za hitro reševanje potrebnih aktov, da se ne ovira normalni razvoj življenja? V slučaju, da prefekt odreče dovoljenje, ni potrebno nikako utemeljevanje, je pa dopusten utok uradnim potom na kraljevo vlado. Kam naj gre ta utok: ali na vojno ministristvo, ali ministrstvo za notranje stvari? Način odredbe in besedilo dekreta-zakona dopuščata različno razlago. V slučaju, da je prefekt razveljavil dražbo, ali naj začne potem postopanje z novimi dražbami, ki se morejo zavlačevati do nedoglednosti na škodo upnikov? Ali ne bo ta odredba sploh izzivala nezaupanje v poljedelski in hipotekarni kredit?

Pisec zaključuje: Vprašanje ima danes izključno juridičen značaj. Tradicije, vzgoja k delu, želja in volja pretežnega dela obmejnega prebivalstva, omogočajo oblastvom, da morejo najvišje državne interese spraviti v sklad z opravičnimi in nikakor ne brezpomembnimi posameznimi interesi vsakega italijanskega državljanin, živečega v kakem mestu ali na delu obmejnega ozemlja. Najboljša teorija je tista, ki ne odkazuje državi samo obrambene naloge, ampak tudi one vzgojne narave. Naša najgorečnejša želja je, da ne bo treba predolgo čakati na izvršilne odredbe k temu dekretu-zakonu, tej izredno kočljivi in težki stvari, kjer so spojena tudi vprašanja javnega in zasebnega miru v rednem delu za veličino države.

Nezaslišan napad na Čeha

«Hrvatsko pravno», glasilo frankovcev, piše z ozirom na dogodke povodom sokoleškega zleta v Zagrebu:

«A što se tiče Pemceve vedeti Hrvatje, da tudi njim ne smije biti med nami mesta. In če kedaj v kak pošteni kraj zaide kak pemski sunucijan - usiljevec, nazenite ga z metlo, a ne bi šel, nehajskajte nanj poet Drugega ne za službo po odvrtnem nastupu in vedenju nekih pemskih gvaranov! To je ostro, ali na Čehih je, da se najprej iznebijsko češke odeje, potem jim bomo morda zopet dopuščali, da prihajajo v naše kraje se kopat in jest konserve! Ali za sedaj, daleč jim bodi hiša od nas in naj ne bo pri nas sledi o njih!»

Ali naj kaj pripomnimo? Ne, ker vsaka beseda komentarja bi le oslabila višje tega sramotnega in najetega steklišval Odgovorjao naj vsi tisti Hrvatje in Primorju in Dalmaciji, ki jim tisoči čeških letovistarjev donasajo tisoče dobičkov! Pa tudi pošteni hrvatski politiki brez razlike strankarske pripadnosti bi se morali že enkrat odločiti za primerno reakcijo proti elementom, ki so zreli za kak — Pasteurjev zavod!

Sklep tržaškega občinskega odbora o učiteljskem vprašanju

Tržaški občinski svet je storil na svojih zadnjih sejah med drugim tudi sledeče sklepe: 1) Pravilnik združenih bolnic «Kraljica Helena» in pri Sv. M. Magdaleni je bil odobren. Obenem je bilo sklenjeno, da se napravijo primerni koraki za ustanovitev tozadevne juridične osebe.

2) V sled nujnosti predmetov, je občinski svet odobril poročilo odbornika za šolstvo, dalje občinski pravilnik o ljudskih šolah z odnosnimi časasnimi določbami, tabelo plač in službeno pragmatiko. Ti sklepi so bili storjeni s pridržkom, da bodo potrjeni od občinskega sveta. K prvotnemu predlogu odbornika za šolstvo so bile sklenjene sledeče spremembe: a) Začasnim učiteljem in suplantom se zviša letna plača od 6160 na 6600 lir.

b) Glede prispevkov za pokojninski sklad bodo veljali za učitelje isti predpisi, kakor za občinske uradnike, kar se pravi, da se jim bodo omenjeni prispevki odbivali. Kakor znano, je bila pred nekoliko dnevi sklicana izredna seja občinskega sveta, na kateri se je imelo razpravljati in sklepati o pravilniku o občinskih ljudskih šolah. Ker pa ni prišlo na sejo zadostno število občinskih svetovalcev, se ta točka ni mogla obravnavati in pride zopet na dnevni red na jesenskem rednem zasedanju. Na podlagi gori omenjenega sklepa občinskega odbora stopi pravilnik takoj v veljavo in se bo izvajal s pridržkom, kakor rečeno, da ga končno sprejme tudi občinski svet. Ta sklep občinskega odbora tvori torej začasno rešitev učiteljskega vprašanja na občinskih ljudskih šolah v Trstu.

Kvalifikacije za mesto didaktičnih ravnateljev

Tukajšnji uradni list «Osservatore Triestino» objavlja sporočilo šolskega skrbnika, v katerem je rečeno, da pripravlja naučno ministristvo posebno odredbo, ki določa, da se bodo tudi učitelji novih pokrajin lahko udeležili natečaja za mesta državnih didaktičnih ravnateljev, kateri je bil pred kratkim razpisan. Naredba določa izrecno med drugim tudi to, da zadostujejo za priustitve k natečaju spričevala o usposobljenosti za meščanske ali občinske šole, katere so bila izdana na podlagi predpisov bivše avstro-ogrske monarhije.

Omenjena odredba bo objavljena v najkrajšem času in vsled tega je šolsko skrbništvo pooblaščno, da sprejema tudi take prošnje za priustitve k natečaju, katere so opremljene z gori označenimi spričevali.

Inženirski izpit je napravil na zagrebški tehniki g. Alojz Ferluga iz Rojana. Čestitamol

BANCA ADRIATICA

Ustanovljena leta 1905.

Delniška glavica Lit. 15.000.000.— popolnoma vplačana.

Glavni sedež: TRST, Via S. Nicolò 9 (Lastna palača).

Podružnice: ABBAZIA — FIUME — MILANO — ZARA.

Eskomptira trgovske menice. Daje predujme na blago, vrednostne papirje.

Jamči italijanske kredite v Jugoslaviji in jugoslovenske kredite v Italiji ter eskomptira tozadevne akcepte.

Otvorja akreditivne za nakup blaga. Inkasira menice in račune. Kupuje in prodaja dinarje in druge valute. Izvršuje nakazila v dinarjih na vseh trgih Jugoslavije.

Sprejema vloge v Lirah in Dinarjih ter jih obrestuje najbolje po dogovoru. — Sprejema vloge na vložne knjižice ter jih obrestuje po 4% netto.

PODLISTEK

W. Collins:

BREZ IMENA

Roman. (108)

Magdalena si je medtem odstranila ponarejene obrvi in skušala s prigrivanjem pomiriti gospo Wragge. Obrnila je pogovor na nakupovanje, da bi odvrnila pozornost gospe Wragge in da bi mogla prevladati svoj položaj. Dve neprijetni posledici je imel njen prvi korak: Gospa Lecomont je čula njen pravi glas in gospa Wragge jo je videla preoblečeno.

Kakšni pa so bili uspehi? Spoznala je do dobra Noela Vanstoneja in gospo Lecomont, česar bi ne bila dosegla v mesecih, če bi se omejila na poročila drugih. Na ta način ni mogla Vanstoneju do živga, katero drugo pot bi ubrala?

Sedela je pred ogledalom in mehnično česala svoje dolge lase in padla ji je v oči velika razlika med prejšnjim maško in sedanjo zunanostjo. Z zadovoljnim smehljajem je opazovala svojo sliko v zrcalu in rekla: «Vsakega moškega morem oviti okoli prstov, če hočem. — in če bi me oni nikotni črni tako videl...»

Ustrašila se je nadaljnjih misli, se obrnila od ogledala proč in zašlepla: «Oh, Frank! Toda zaradi tebe bi postala tudi nečloveška!»

Privlekla je svileni torbico iz nedrj in je obsula s poljubi.

«Moj dragi! angelj moj! Ah, Frank, kako te ljubim!»

Naglo si je obrisala solze, shranila torbico ter rekla: «Dovolj o meni za danes!»

Spomnila se je obleke, ki jo je vrgla za posteljo. Tam je ni mogla pustiti, ker bi jo utegnila najti gospa Wragge. Po kratkem premisleku se ji je zdelo najbolje, če jo pošlje v Birmingham. Napravila je zavoj ter ga nasloвила na kapitana Wraggeja s temi lepospremnimi vrsticami: «Vzel sem te stvari po pomoti s seboj. Shranite jih k ostalim mojim stvarim, dokler vam ne sporočim kaj drugega.

Vmesno dejanje.

1.

(Iz inseratnega dela «Times»)

«Nepoznani prijatelj

se naproša, naj tem potom naznani svoj naslov, kamor naj mu pišemo. Njegova poročila se nagradijo s pet funtov.»

2.

Kapitan Wragge Magdaleni.

Birmingham, 2. julija 1847.

«Moje drago dete!

Skatljivo z obleko, ki ste jo vzeli pomotoma s seboj, sem prejel, in ste lahko uverjeni, da bo dobro shranjena, dokler mi ne sporočite kaj drugega.

Poslušujem se te prilike, da Vas zagotavljam, da sem vedno pripravljen boriti se za Vaše

interese. Ne da bi se hotel vmešati v Vaše zadeve, vendar si dovoljujem vprašati Vas, ali se je gospod Noel Vanstone odločil za pravično stvar? Zelo se bojim, da ne, in v tem slučaju slovesno izjavljam, da me njegovo obnašanje ogorčuje. Odkod imam to poslušnjo, da ste ga zaman prosili? Čemu se mi zdi ta človek podoben škodljivemu mrčesu? Jaz ga ne poznam in ne vem o njem nič drugega nego ono, kar sem v Vašem interesu poizvedel. Ali mi je morda naklonjenost do Vaših zadev podelila preroški dar?

Resno Vam ponujam svoje usluge. Pogoj naj Vas ne zadržuje, sprejemem vnaprej vse Vaše pogoje. Če se sklada z Vašimi načrti, sem pripravljen gospodu Noelu tako mikastiti, da od vseh luknji zlato pušča. Oprostite to koliko surovo primerjavo.

Kaj dela moja nesrečna žena? Bojim se, da boste spoznali brezuspešnost truda, da bi njeno zunanost spravili v skladnost z večnimi zakoni simetrije in reda. Ali je mogoče predolga v Vami? Jaz sem jo vedno učil spoštivosti, nikoli me ni smela drugače imenovati kakor «kapitan» in v onih redkih slučajih, ko mi je pisala, sem ji strogo ukazal, da mora začeti pismo z nagovorom: «Ljubi gospod!»

Ti hišne malenkosti naj Vam bodo migljaj, kako morate postopati z gospo Wragge. Bodi uverjeni, da težko pričakujem novice od Vas.

Vaš udani Horatio Wragge.